

Kultur som social infrastruktur på landsbygden om plats, synlighet och handlingskraft

DOROTHEE SCHULTE-BASTA

Doktorand
Fakulteten för human- och samhällsvetenskap,
Åbo Akademi, Vasa

Finlandssvenska Landsbygdsriksdagen 2026 · Raseborg · 2 oktober 2026

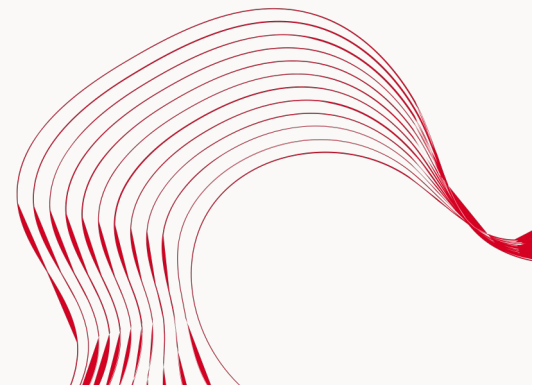
När en liten plats
plötsligt blir synlig

Vad gör en plats levande?

Möjligheter · gemenskap · handlingskraft

Tre spänningsfält

01

Synlighet

och varaktighet

Vad finns kvar när uppmärksamheten försvinner?

02

Stolthet

och tillhörighet

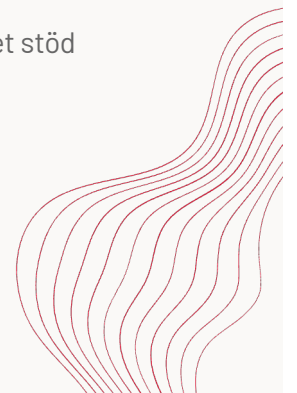
När skapar identitet gemenskap, och när drar den gränser?

03

Engagemang

och struktur

Vad kan människor bära själva, och vilket stöd behövs?

Från kulturutbud till verkliga möjligheter

KULTURUTBUD

att ta del av kultur

koncert · kurs · bibliotek · scen

DELTAGANDE OCH RELATIONER

*att mötas, uttrycka sig,
organisera sig*

gemenskap · tillhörighet ·
skapande

HANDLINGSKRAFT

*att vara med och forma
platsen*

gemensamt liv · påverkan ·
lokalt engagemang

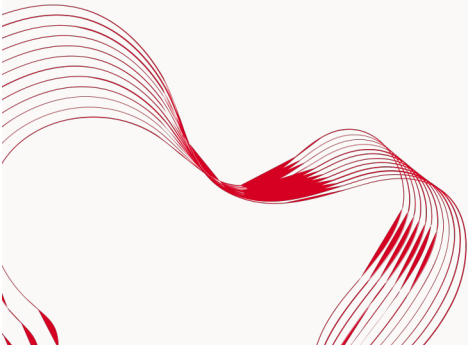

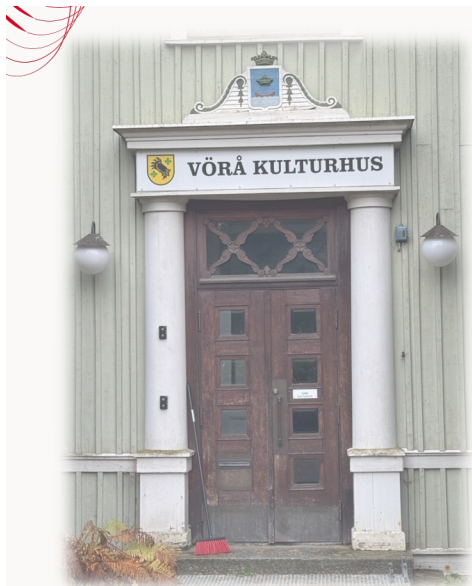
Vad kan människor faktiskt göra?

Cultural Capability

att mötas
att uttrycka sig
att organisera sig
att skapa tillsammans

**Inte bara vad som finns –
utan vad människor
faktiskt kan göra med det.**

Resurser är inte samma sak som möjligheter

RESURSER

ett hus
finansiering
program

≠

MÖJLIGHETER

möta
delta
skapa
påverka

Det som finns på en plats säger inte automatiskt
vad människor faktiskt kan göra där.

Tre frågor

PLATSEN

Vad kan hända där?

GEOGRAFIN

Vad betyder läget?

SPRÅK OCH ERKÄNNANDE

Vem kan delta på
egna villkor?

VAD KULTURCENTRUMET FAKTISKT GÖR

Fyra kännetecken

- 01 erbjuder och skapar kultur
- 02 ger möjlighet att uppleva och delta
- 03 rymmer olika konstformer och verksamheter
- 04 skapar möten och gemenskap

Ett hus är inte automatiskt en mötesplats

264

faciliteter

53

har alla fyra
kännetecken

98

har inga av
de fyra

Det avgörande är vad som kan hända där.

Källa: Schulte-Basta (2025)

Fyra typer av landsbygd

Det finns inte EN
landsbygd

01

LANDSBYGDSCENTRUM

lokalt nav

02

LANDSBYGD NÄRA STAD

närhet till urbana möjligheter

03

KÄRNLANDSBYGD

mer lokalt buret infrastruktur

04

AVLÄGSEN LANDSBYGD

långa avstånd och få institutioner

Vad ser man på kartan – och vad missar man?

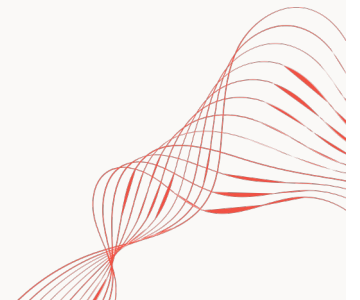
KARTOR KAN VISA

**lokalisering
struktur
avstånd**

MEN INTE ENSAMMA

**tillhörighet
erkännande
frivilligt arbete
lokal betydelse**

Det vi inte räknar riskerar att förbises.

När dialekten inte behöver översättas bort

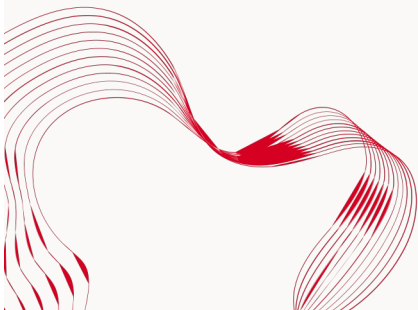
VÖRÅDIALEKTEN

**blev offentligt legitim
utan att standardiseras**

Att tala, sjunga, skriva och uppträda på egna villkor är en fråga om erkännande.

”känslospråk”

**Humor, närhet, lokal
kunskap och känslor**

Tre spänningsfält i levd erfarenhet

01 SYNLIGHET OCH VARAKTIGHET

Synlighet öppnar möjligheter. Den skapar inte automatiskt verksamhet eller långsiktig förändring.

Studien visar ännu inte att KAJ har orsakat långsiktig förändring i Vörå.

Tre spänningsfält i levd erfarenhet

01 SYNLIGHET OCH VARAKTIGHET

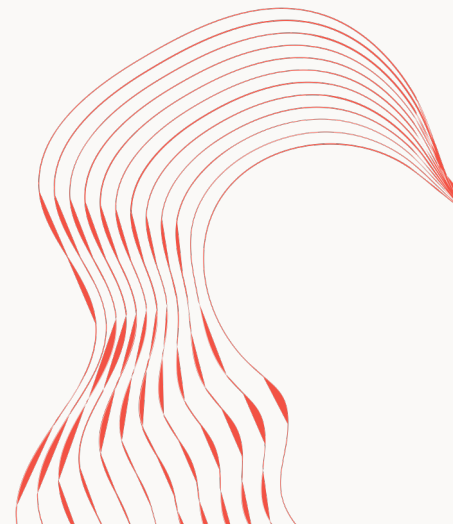
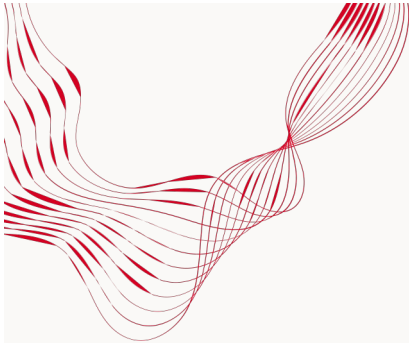
Synlighet öppnar möjligheter. Den skapar inte automatiskt verksamhet eller långsiktig förändring.

02 STOLTHET OCH TILLHÖRIGHET

Erkännande kan stärka kulturellt självförtroende och samtidigt höja tröskeln för andra.

Studien visar ännu inte att KAJ har orsakat långsiktig förändring i Vörå.

Tre spänningar i levd erfarenhet

01 SYNLIGHET OCH VARAKTIGHET

Synlighet öppnar möjligheter. Den skapar inte automatiskt verksamhet eller långsiktig förändring.

02 STOLTHET OCH TILLHÖRIGHET

Erkännande kan stärka kulturellt självförtroende och samtidigt höja tröskeln för andra.

03 ENGAGEMANG OCH STRUKTUR

Lokalt arbete bär kulturlivet. Det behöver platser, nätverk och institutionellt stöd för att hålla över tid.

Studien visar ännu inte att KAJ har orsakat långsiktig förändring i Vörå.

Vad kan olika aktörer påverka?

KOMMUNER

lokaler, bemötande, språk och praktiska möjligheter

FÖRENINGAR OCH KULTURAKTÖRER

vem som bjuds in och vem som får vara med och forma

FINANSIÄRER

vad som blir möjligt – och vad som räknas som kulturellt värdefullt

REGIONALA OCH NATIONELLA AKTÖRER

transport, rättigheter, finansiering, data och synlighet

Ingen kan skapa lokal handlingskraft åt människor. Men många kan påverka villkoren.

FRÅN SYNLIGHET TILL HANDLINGSKRAFT

SYNLIGHET

att bli sedd

DELTAGANDE

att kunna vara med

HANDLINGSKRAFT

att kunna gestalta
och bära vidare

**Kultur stärker inte en plats bara genom att finnas eller synas.
Den gör skillnad när människor kan mötas, delta, skapa och forma det lokala livet tillsammans.**

Vilka möjligheter vill vi skapa – och vad kan vi faktiskt påverka?

Tack för uppmärksamheten!

DOROTHEE.SCHULTE-BASTA@ABO.FI

Forskningen har finansierats med bidrag från

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND